

Toolbox

Het positieve effect van CO₂-beprijzing en -verhandeling

Hoe een plafondwaarde kan
aanzetten tot actie

December - 2023

Het positieve effect van CO₂-beprijzing en -verhandeling

Vanaf 1 juli 2024 gaat het Besluit CO₂-reductie werkgebonden personenmobiliteit (WPM) in werking. Deze wet heeft als doel woon-werkverkeer en zakelijke mobiliteit sneller te verduurzamen. In [onze toolbox Ontwerpbesluit CO₂-reductie](#) lees je meer over wat deze wet voor jouw bedrijf betekent.

Eén ding is zeker: het reduceren van de CO₂-uitstoot is voor werkgevers een hot topic. Omdat alle ideeën daarbij helpen, leggen we in deze toolbox graag uit hoe CO₂-beprijzing en verhandeling jouw bedrijf hierbij kan helpen.

Wat is CO₂-beprijzing?

Om de opwarming van de aarde tegen te gaan, moeten we overstappen naar een klimaatneutrale economie. Om die overstap te versnellen, kan een financiële prikkel zoals CO₂-beprijzing helpen. Het betekent in feite een prijskaartje hangen aan vervuilend(e) gedrag, producten en processen waarbij de verantwoordelijke bedrijven, overheden, organisaties etc. betalen voor de maatschappelijke kosten van de CO₂-uitstoot. Voor werkgevers gaat het dan om woon-werk en zakelijk verkeer van de medewerkers. Het plakken van een prijs aan de CO₂-uitstoot van je bedrijf maakt snel inzichtelijk wat de relatieve maatschappelijke kosten zijn. Het inzicht in de uitstoot en de kosten die dat met zich meebrengt kan het maken van andere keuzes binnen het bedrijfsproces behoorlijk stimuleren. Het is ook één van de redenen waarom een CO₂-heffing efficiënt is: het leidt tot CO₂-reductie, maar ook tot een optimale samenstelling van verplaatsingen, waarbij alleen de uitstoot van de hoogste betalingsbereidheid overblijft.

Casus/voorbeeld

Het bedrijf PwC paste CO₂-beprijzing toe; zij stelden een schaduwprijs in van € 100 per ton CO₂. Op basis

daarvan wordt het CO₂-budget dat iedere medewerker heeft, bepaald. Door een prijs te hangen aan CO₂ krijg je de mogelijkheid geld vrij te maken om zaken te financieren waar eigenlijk geen business model voor is. Dat werkt als een versneller. Het totaalbedrag van de CO₂-beprijzing, herinveesterden zij in een aanpak om te reduceren, compenseren en innoveren. Het effect? Veel ritten kwamen te vervallen en daarmee bespaarden ze fors op de CO₂-uitstoot. Naarmate de uitstoot hierdoor daalt, neemt ook het te investeren bedrag af.

Hoe stel je een prijs per ton vast?

- Het vaststellen van een prijs per ton CO₂ is een interne aangelegenheid: jij bepaalt hoe je deze vormgeeft. Je kunt het puur fictief houden als oefening of, zoals in de casus van PwC, deze prijs daadwerkelijk in de business case meenemen en inzetten om te herinvesteren.
- Wil je liever een richtprijs? De Nederlandsche Bank (DNB) spreekt over een [Europese uitstootbelasting van € 50 per ton CO₂](#). Die kun je aanhouden als je graag wilt starten met jouw CO₂-beprijzing.

Metten is weten

Als je weet wat je CO₂-prijs per ton is, dan moet je weten om hoeveel uitstoot het gaat binnen jouw bedrijf. Je kunt dit bijhouden in een spreadsheetprogramma (zoals Excel), maar als dat niet meer volstaat of te complex wordt, kun je ook nadenken over CO₂-administratiepakketten die de uitstoot gemakkelijk inzicht-

telijk maken. Er zijn verschillende pakketten op de markt: speciaal gericht op een bepaalde branche, of pakketten die zijn ontwikkeld vanuit een bepaald certificeringsproces. Wil je graag meer informatie over dit soort administratiepakketten? Of wil je hulp bij het inzichtelijk krijgen van de CO₂-uitstoot van jouw bedrijf? Dan kunnen [onze mobiliteitsadviseurs jou kosteloos verder helpen](#) met maatwerk advies.

CO₂-budgetten voor medewerkers (en het verhandelen ervan)

Een aanvullend en effectief instrument om CO₂-uitstoot te reduceren, is het geven en verhandelen van CO₂-budgetten aan medewerkers. Met een CO₂-budget geef je medewerkers in feite een maximum mee aan wat zij per jaar aan CO₂ mogen uitstoten, op basis van hun reisgedrag en keuzes. Daarbij staan ze zelf aan het roer; binnen het budget kiezen jouw medewerkers zelf wat voor hen de meest waardevolle reizen (en dus uitstoot) zijn. Het budget (en het onderling uitruilen en verhandelen ervan), maakt medewerkers heel bewust van hun (reis)gedrag en dwingt ze tot het maken van alternatieve en duurzame keuzes als het budget bijna op is. Dit kan fors bijdragen aan het reduceren van de uitstoot van je bedrijf.

Het principe is als volgt: je stelt voor jouw organisatie als geheel een plafondwaarde in voor de totale CO₂-uitstoot. Binnen dat plafond krijgt iedere medewerker een eigen 'CO₂-budget'. Aan elke mobiliteitskeuze die een medewerker maakt, hangt een bepaald aantal CO₂-punten die van het budget afgaan. Bijvoorbeeld met de auto naar werk reizen kost een X aantal punten. Het kan dan zijn dat een medewerker op een gegeven moment door zijn/haar budget heen is en dat geen aanvullende reizen meer mogelijk zijn. Op die manier stimuleer je bewustwording over mobiliteitsgedrag, omdat er een grens zit aan wat een medewerker mag/kan doen.

Je kunt instellen dat wanneer een medewerker méér wil reizen dan zijn/haar budget, dat dit 1) niet kan óf 2) dat diegene punten 'bij kan kopen' op een soort virtuele marktplaats waar alle collega's hun CO₂-budget aanbieden. Op die manier stimuleer je wel bewust nadenken over reizen, maar overschrijd je als organisatie niet het door jouw ingestelde CO₂-bedrijfsplafond.

Een fictief rekenvoorbeeld:

Een bedrijf stelt een plafondwaarde in per medewerker van 1.000 CO₂-punten. Een medewerker reist 200 dagen per jaar naar het werk, voor een afstand van 30 kilometer met een fossiele brandstofauto (eigen of leaseauto) = 200 dagen * 30 km * 0,10 punt/km = 600 punten. Dan blijven er nog 400 punten voor de rest

van het jaar over. Dat zou betekenen dat de vliegreis naar Thailand voor een werkconferentie (à 350 punten) + de vliegreis binnen Europa voor een werkbezoek (à 150 punten) niet allebei kunnen doorgaan. Dat kan wel wanneer de Europese conferentie wordt aangedaan met de trein (à 50 punten).

Hoe te starten?

CO₂-beprijzing en het verhandelen van budgetten staan nog relatief in de kinderschoenen. Vanwege het experimentele karakter zijn nog veel aspecten nader uit te werken en te testen. Denk bijvoorbeeld aan de materiële vorm van de rechten (geld of anderszins), hoe het gewenste gedrag effectief te ondersteunen, het opstellen van reglementen e.d. Door het systeem in de praktijk toe te passen en te toetsen, kun je het systeem steeds naar behoefte verbeteren.

Er zijn al talloze apps op de markt die nu al het reizen van mensen realtime kunnen volgen, zoals de Fynch App, de Gaiyo app of de Toogethr-app. Daarmee krijg je al goed inzicht in de uitstoot van het woon-werkverkeer en reizen naar evenementen. Combineer dat met het vaststellen van een CO₂-prijs en/of door een marktplaatsfunctie om CO₂-budgetten onderling te verhandelen en je hebt een compleet instrument in handen.

Een stappenplan om te starten:

- Je stelt een prijs per ton CO₂ vast en hangt een plafondwaarde aan de uitstoot per jaar voor je bedrijf. Je kiest een app uit waarmee jullie gaan werken om de reizen en CO₂-uitstoot mee vast te leggen.
- Je geeft jouw medewerkers een CO₂-budget per jaar, in de vorm van CO₂-punten.
- Medewerkers voeren hun reizen in de app in, zowel zakelijke als woon-werkreizen. Het geeft hen direct inzicht in hun reis- en klimaatgedrag.
- De app doet de rest: de app volgt medewerkers tijdens de reis om de daadwerkelijk gemaakte punten vast te stellen.
- Je kunt aanvullend een marktplaatsfunctie instellen waar collega's CO₂-punten onderling kunnen verhandelen zodat jouw bedrijf niet boven het CO₂-plafond uitkomt.

Meer informatie

Het [Klimaatplein.com](#) heeft een testcase gedaan met interne CO₂-beprijzing. Hier is meer praktische informatie over vinden via:

- [Testcase CO₂-beprijzing leidt tot inzicht en actie](#)
- [Verslag en resultaten testcase CO₂-beprijzing MKB](#)

Heb je behoefte aan meer informatie over duurzame mobiliteit? Of hoe je de CO₂-uitstoot van jullie bedrijf kan reduceren?

Bekijk dan ook eens onze andere **toolboxen!** Want er zijn natuurlijk talloze andere opties voor duurzame mobiliteit, denk aan elektrisch rijden, fietsen, thuiswerken, openbaar vervoer. Wil je liever maatwerk advies hoe je met CO₂-beprijzing en -budgetten aan de slag kunt? Neem dan contact op met een van onze mobiliteitsadviseurs. Zij denken kosteloos met je mee voor de beste oplossing in jullie situatie. Want elke organisatie is uniek.

En volg ons via:

Zuid-Holland Bereikbaar

Ezelsveldlaan 59

2611 RV Delft

06 19 27 13 79

info@zuidhollandbereikbaar.nl

